

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkiem tygodniowym i Dziennikiem urzędowym codziennym, tudzież Rozmaitościami co Srody, kosztuje w prenumeracji: Bez poczty: kwartalnie 3 złr. 45 kr., miesięcznie 1 złr. 20 kr. Z pocztą: kwartalnie 4 złr. 30 kr., miesięcznie 1 złr. 35 kr. — Inscrycja od wiersza w półkolumnie (drukem garmonij) po raz pierwszy 4 kr., następnie po 2 kr. m. k.

Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Portugalia. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Turcya. — Azya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 12. listopada. Po upływie terminu rozpisanego rozporządzeniem z 24. sierpnia r. b. nr. 34.015 i łącznie z kilkoma przez ten czas opróżnionymi, do rozdania przypadającymi stypendyami, było do dalszego rozdania 24 stypendyów z fundacyi Głowińskiego i 7 z fundacyi zakordonowej.

Z tych stypendyów przeznaczone było 4 po 200 złr. i 7 po 150 złr. m. k. z fundacyi Głowińskiego dla uczniów rodu szlacheckiego, tudzież 4 po 200 złr. i 9 po 150 złr. m. k. z fundacyi Głowińskiego dla uczniów rodu nieszlacheckiego, a jedno z tych, dla którego z synów obywateli miejskich we Lwowie i nareszcie 2 po 200 złr. m. k. i 5 po 150 złr. m. k. z fundacyi zakordonowej dla uczniów rodu nieszlacheckiego.

Jego Excelencya, JW. Namiestnik rozdał w następujący sposób te stypendya, o które zgłosiło się 337 kompetentów, a między tem 43 takich, którzy pochodzenie swe szlacheckie wykazali:

I. W uwzględnieniu udowodnionego pochodzenia z rodu fundatora, Samuela Rocha Głowińskiego i wykazanego szlactwa, otrzymali stypendya szlacheckie z fundacyi Głowińskiego w kwocie po 150 złr. m. k. ci kompetenci:

1) *Obniński* Franciszek, uczeń I. klasy w gymnazyum przemyskim, syn oficjalisty prywatnego i ojca 4go dzieci.

2) *Kluczyński* Ludomir,

3) *Kluczyński* Władysław, obydwa uczniowie I. klasy w II. gymnazyum lwowskim, synowie sekretarza rady przy lwowskim wyższym sądzie krajowym, który z pensyi swej ma 4ro dzieci do wyżywienia i wychowania,

4) *Szameit* Dobiesław, uczeń III. klasy w gymnazyum tarnowskim; wykazał się z eminencyi w 5 liczbie porządkowej i jest synem niezamożnego posesora, mającego 8ro dzieci,

5) *Rylski* Władysław i

6) *Rylski* Włodzimierz, obydwa uczniowie V. klasy w gymnazyum stanisławowskim; otrzymali eminencyę i są synowie podupadłego posesora w Ostrowie.

7) *Manasterski* Alfred, uczeń V. klasy na lwowskim gymnazyum akademickim, syn niezamożnego mieszkańca z 6 dziećmi.

Dalej otrzymał znajdujący się już w posiadaniu stypendyum szlacheckiego z familii fundatora Rocha Głowińskiego, nazwiskiem

8) *Kulpiński* Alexander, uczeń V. klasy w gymnazyum przemyskim, a to w uwzględnieniu udowodnionego ubóstwa i dobrego postępu w naukach — wyższe stypendyum w kwocie 200 złr. m. k. z fundacyi Głowińskiego.

II. Pozostałe trzy jeszcze stypendya szlacheckie z fundacyi Głowińskiego po 200 złr. m. k. otrzymali w drodze posunięcia na wyższe stypendyum znajdujący się już w posiadaniu szlacheckich stypendyów Głowińskiego po 150 złr. m. k. uczniowie, którzy wykazali się z dobrego postępu w naukach i dobrem zachowaniem się na to zasłużyli, jako to:

9) *Urbański* Franciszek, z IV. roku prawa,

10) *Kanne* Alfred, z IV. roku prawa,

11) *Sobiekiński* Marceł, z II. roku prawa, wszyscy uczniowie uniwersytetu lwowskiego.

Opróżnione po nich trzy stypendya fundacyi Głowińskiego dla uczniów rodu szlacheckiego po 150 złr. m. k., tudzież stypendyum opróżnione po Kulpińskim, otrzymali:

12) *Leurmann* Władysław, słuchacz techniki z I. roku we Lwowie, który zastąpił na eminencyę i jest synem dyurnisty z 3giem dzieci,

13) *Kamiński* Sabin, uczeń IV. klasy w gymnazyum stanisławowskim; wykazał się z eminencyi w 5 l. p., i jest synem gr. k. plebana z 5 dzieci,

14) *Gotkowski* Antoni, uczeń IV. klasy w II. gymnazyum lwowskim; wykazał się z eminencyi w 4 l. p. i jest synem zubożonej wdowy po posesorze,

15) *Terlecki* Stanisław, uczeń IV. klasy w gymnazyum samborskim; wykazał się z eminencyi w 2 l. p., i synem ekonoma z 4 dzieci, i który teraz bez służby zostaje.

III. Z liczby kompetentów rodu nieszlacheckiego otrzymali stypendya:

16) *Koppel* Otto, słuchacz prawa na uniwersytecie krakowskim, syn profesora uniwersyteckiego z 7giem dziećmi, niemającego prócz płacy swej żadnego majątku; uczeń ten złożył z oszczędniem egzamin ogólny z jurydyczno-historycznych obiektów,

17) *Kaliński* Ambroży, który z oszczędniem złożył egzamin dojrzałości i jest synem gr. k. plebana z 9giem dziećmi,

18) *Olpiński* Zygmunt, syn oficjala przy namiestnictwie, mającego 8 dzieci do wyżywienia; uczeń ten złożył z oszczędniem egzamin dojrzałości, a oprócz tego także i egzamin prywatny na uniwersytecie.

19) *Sabat* Teofil, syn gr. k. plebana z 7 dziećmi; uczeń ten złożył dobrze egzamin dojrzałości,

20) *Ochęduska* Wawrzyniec, złożył dobrze egzamin dojrzałości, i jest synem wdowy utrzymującej się z małego gruntu włociszczyńskiego,

21) *Krzyżanowski* Ludwik, syn wdowy ubogiej z 3 dziećmi; pomienionym 6 słuchaczom prawa, którzy już dawniej mieli stypendyum po 150 złr. m. k. nadano wyższe po 200 złr. m. k.

Opróżnione po nich 3 stypendya po 150 złr. m. k. dla uczniów rodu nieszlacheckiego, z których 5 należy do fundacyi Głowińskiego, a 1 do zakordonalnej; otrzymali oprócz 14 pierwotnie do rozdania przypadających stypendyów dla uczniów innego niż rodu szlacheckiego w kwocie rocznej 150 złr. ubodzy uczniowie, którzy zasłużyli na to dobrym postępowaniem w naukach i chwalebny postępowaniem, a mianowicie:

22) *Orlikowski* Wincenty, uczeń III. klasy w II. gymnazyum lwowskim; wykazał się z eminencyi w 3 l. p. i jest synem krawca z 3 dziećmi; otrzymał stypendyum przeznaczone dla jednego z synów mieszczańskich we Lwowie,

24) *Lityński* Józef, słuchacz prawa na uniwersytecie lwowskim, złożył dwa egzamina ogólne z oszczędniem, i jest synem byłego mandataryusza z 5 dziećmi,

25) *Tutak* Karol, słuchacz prawa na uniwersytecie lwowskim, złożył z oszczędniem egzamin dojrzałości i odbył „Colloquium“; jest sierota i utrzymuje się z dawania lekcji prywatnych,

26) *Ottmann* Albin, słuchacz prawa na uniwersytecie lwowskim; złożył z oszczędniem egzamin ogólny z jurydyczno-historycznych przedmiotów; jest sierota po profesorze gymnazyalnym,

27) *Kwiatkowski* Karol, słuchacz prawa na uniwersytecie lwowskim; złożył egzamin dojrzałości z oszczędniem i egzamin ogólny; jest synem byłego mandataryusza, a obecnie dyurnisty z 9 dziećmi.

28) *Wydro* Leon, słuchacz prawa na krakowskim uniwersytecie; sierota; złożył egzamin dojrzałości z oszczędniem,

29) *Mochacki* Edmund, słuchacz prawa na uniwersytecie lwowskim, złożył egzamin ogólny z jurydyczno-historycznych przedmiotów naukowych z oszczędniem; jest synem wdowy po koncypiscie stanowym z 3 dziećmi, i pobierającej szczupłą tylko pensyę,

30) *Biesiadski* Wojciech, uczeń IV. klasy w II. gymnazyum lwowskim; otrzymał eminencyę w 1 l. p.; jest synem krawca z 7 dziećmi w Jaśle,

31) *Baranowski* Bolesław, uczeń II. klasy w gymnazyum stanisławowskim; otrzymał eminencyę w 1 l. p., i jest synem byłego mandataryusza z 5 dziećmi,

32) *Neusser* Gustaw, uczeń V. klasy w gymnazyum krakowskim; otrzymał eminencyę i jest sierota po lekarzu prywatnym, który zostawił 3 dzieci bez żadnego majątku,

33) *Cetnarowski* Szymon, uczeń III. klasy w gymnazyum przemyskim, otrzymał eminencyę w 1 l. p.; jest synem murarza z Rymanowa z 5 dziećmi,

34) *Hajwanowicz* Michał, uczeń IV. klasy w gymnazyum samborskim; otrzymał eminencyę w 1 l. p., i jest synem rolnika z 5 dziećmi,

35) *Czerwiński* Stanisław, uczeń V. klasy w gymnazyum stanisławowskim; otrzymał eminenę w 1 l. p., i jest sierota bez ojca i matki.

36) *Kaczyński* Teodor, uczeń V. klasy w gymnazyum nowosandeckim; otrzymał eminenę w 1 l. p., i jest synem poborcy podatkowego z płacą 700 złr. m. k., z której ma 7 dzieci do wyżywienia,

37) *Wilkosz* Ferdynand, uczeń VIII. klasy w gymnazyum krakowskim; otrzymał eminenę w 1 l. p., i jest synem poborcy podatkowego z 6 dzieci,

38) *Kulma* Andrzej, uczeń VIII. klasy w gymnazyum tarnowskim; otrzymał eminenę w 1 l. p., sierota bez ojca i matki, i utrzymuje się tylko z dawania lekcji prywatnych,

39) *Sajewicz* Emilian, uczeń V. klasy w gymnazyum tarnopolskim; otrzymał eminenę w 1 l. p., i jest synem gr. k. plebana z 4 dzieci,

40) *Frank* Władysław, uczeń V. klasy w gymnazyum brzeżańskim; otrzymał eminenę w 1 l. p., i jest synem kasyera gminy w Kamionce z płacą szczupłą i z 5 dzieci,

41) *Weigel* Józef, uczeń V. klasy w II. gymnazyum lwowskim; otrzymał eminenę w 1 l. p., i jest synem oficjła przy lwowskim sądzie krajowym, który ma 3 dzieci do wyżywienia i wychowania.

Sprawy krajowe.

Lwów, 28. listopada. Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego ogłasza następujące

Obwieszczenie.

Gdy posada dyrektora zakładu naukowego gospodarskiego w Dublanach opróżniona została, przeto ogłasza się niniejszem konkurs do obsadzenia rzeczzonej posady; do której przywiązane są następujące korzyści:

- roczna płaca w sumie 1200 złr. m. k. w banknotach austr.
- relutum za ordynaryę 800 złr. m. k. w takichże banknotach.
- wolne mieszkanie, składające się z 3 pokojów i kuchni.
- na opał 6 sągów drew rocznie.
- użycie ogrodu na to wyznaczyć się mającego.

Chcący się ubiegać o posadę dyrektora ma najdalej do 25. stycznia 1857 r. nadesłać *franko* do komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego we Lwowie swoje podanie, a w niem dostatecznie udowodnić.

1. Że przy gruntownem wykształceniu teoretycznem w zakresie nauk gospodarstwa wiejskiego posiada biegłość we wszystkich gałęziach praktyki ulepszonego gospodarstwa rolniczego.

2. Że uzdatniony jest do wykładania w szkole rolniczej nauki gospodarstwa wiejskiego, lub innego głównego przedmiotu w takim zakresie jak to plan zakładu w 9. tomie Rozpraw Towarzystwa umieszczony opisuje; dokąd też konkurentów odsyła się po bliższe w tej mierze objaśnienia.

3. Że pod zwierzchnim nadzorem komitetu we względzie naukowym, gospodarczym i finansowym zdolny jest prowadzić zarząd bezpośredni tak szkoły jak i folwarku.

4. Że dokładnie obeznany jest z zasadami nauki wychowania i prowadzenia młodzieży szkolnej.

5. Że posiada język polski i niemiecki.

6. Nareszcie ma konkurent wykazać cały bieg swego życia i dotychczasowego zatrudnienia.

Kandydat, któryby posiadał stopień akademiczny, wydał dzieło w zawodzie gospodarstwa wiejskiego lub nauk przyrodzonych, odbył kurs nauk w jednym z wyższych zakładów naukowych gospodarskich, albo wreszcie pełnił przez dłuższy czas w którym z nich obowiązki nauczyciela, a przez to miał sposobność obeznać się dokładnie z prowadzeniem podobnego zakładu, na względ szczegółniejszy liczyć może

Z komitetu c. k. Towarzystwa gosp. galic.

We Lwowie dnia 22. listopada 1856 r.

(Ich Mość Cesarstwo wyjechał z Tryestu do Wenecyi. — Wyszczególnienie. — Arcyksiążę Karol Ludwik z najdosłojniejszą małżonką oczekiwani w Innsbruku. — Ułaska-wienia.)

Wiedeń, 25go listopada. Wieczorna *Gazeta wiedeńska* ogłasza następującą depezę telegraficzną Jego Excel. Namiestnika Tryestu do Jego Exc. ministra spraw wewnętrznych:

„Tryest, 25. listopada.

Wczoraj przed południem odjechali Ich Mość Cesarstwo paroplywem wojennym „*Elisabeth*“ z konwojem kilku paroplywów do Muggia, gdzie nową fregatą śrubową w najlepszym porządku spuszczone z warsztatu. Jego ces. Mość raczył potem być obecny przy strzelaniu do tarczy artyleryi wybrzeżnej, i zwiedzić zakłady marynarki. — Dziś rano o 7ej godzinie odptynęli Ich Mość Cesarstwo paroplywem wojennym „*Elisabeth*“ do Wenecyi.“

— Jego c. k. apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z d. 17. listopada r. b. ministeryalnemu koncypiście w ministeryum sprawiedliwości i spółredaktorowi do ruskiego tłumaczenia dziennika ustaw państwa, *Juliuszowi Wystobockiemu* nadać najlaskawiej krzyż kawalerski orderu Franciszka Józefa.

— Ich cesarzowicz. Moście najdosłojniejszy Arcyksiążę Karol Ludwik i najdosłojniejsza Małgorzata spodziewani są 25. b. m. po południu w Innsbruku.

— Jego Excelencya, jenerał-gubernator Lombardzko-Weneckiego królestwa fml. hrabia Radetzky pozwolił wygnanemu Airssan-

dro Grisi bezkarnie powrócić do c. k. państw austriackich, a emigranemu Don Ferrante Aporti zniósł sekwestr nałożony na jego dobra.

Portugalia.

(Wybory.)

Z **Lizbony** donoszą *Monitorowi* z 13. listopada. Wybory w stolicy niewypadły tak pomyślnie dla rządu jak się spodziewano, większość bowiem odnieśli kandydaci „regeneracyi“. Wszelako niemożna jeszcze upatrywać w tem głosowaniu stanowczego tryumfu ultraprogresistów. Szef ich, Fontes de Mello, oburzył na siebie wszystkie prowincje proponowaniem w ciągu urzędowania swych środków finansowych, i niechęć ta wzmogła się tak dalece, że nadchodzące teraz doniesienia z Oporto, Santarem i innych centralnych punktów ludności zaczynają obudzać obawę. Migueliści dotąd wstrzymywali się od głosowania; tą razą odstąpili swego systemu, lecz pomimo całej między sobą karności i zgody nieudało im się odnieść większości. Kabraliści zaś, czyli właściwie Chartyści ponieśli zupełną klęskę, gdyż otrzymali zaledwie 3 do 400 głosów.

Hiszpania.

(Spokojność w Maladze przywrócona. — Depesza z 21. listopada.)

Madryt, 17. listopada. *Gazeta madrycka* donosi: „Garstka buntowników korzystała z chwili, gdy załoga Malagi była rozprószona, by w nocy z 2. na 3. listopada zakłócić spokój miasta okrzykiem: „Niech żyje republika!“ Gubernator wojskowy wydał natychmiast potrzebne rozporządzenia i pobił na głowę powstańców. Zabił im 8 ludzi, ranił kilku i schwytał wielu. Porządek jest już zupełnie przywrócony, a rozsądni mieszkańcy dziękują władzom i wojsku za użycie tak sprężystych środków.“

Depesza z **Madrytu** z 21. listopada donosi: „*Gazeta madrycka* ogłasza dekret, który oznacza się artylerji na 12.000, korpus inżynierów na 3600, a kawaleryi na 12.000 ludzi. — Marszałek Narvaez wyzdrowiał już zupełnie. — Rosyjskiego ambasadora oczekują wkrótce w Madrycie. — W Maladze panuje spokój podług doniesień urzędowych. Z niższych klas ludności uwięziono kilka osób.“

Anglia.

(Wiadomości bieżące. — Mianowania. — Doniesienia z Australii. — Zapowiadają przy-jęcie Kansas do Unii.)

Londyn, 21. listopada. *Times* sądzi, że drugie zebranie kongresu paryskiego nie jest niepodobne, i donosi oraz, że stanowcze załatwienie sprawy neuenburgskiej natrafia na trudności.

Sir Alexander Cockburn mianowany został wyższym sędzią trybunału Common Pleas i składa jutro przysięgę. — W pomieszkaniu Lorda Palmerstona odbyła się dziś po południu rada gabinetowa. Następcą obecnego gubernatora Jamaiki pana Dasling mianowany został Sir Alexander Baunerman, gubernator Nowej Fundlandyi. — Francuski ambasador z małżonką bawią już od kilku dni w Knowsley-Hall, wiejskiej rezydencji Lorda Derby; przedwczoraj robili ztamtąd wycieczkę do Liverpoolu i zwiedzali tamtejszą wielką salę koncertową zwaną St. Georges-Hall.

— Statek *Lightning*, należący do towarzystwa *Black-Ball*, przywiózł do Liverpoolu 140.000 uncyi złota, 209 pasażerów i wiadomości z *Melburny* sięgające do 26. sierpnia. Za jego przybyciem uspokojono się także o los oczekiwanego oddawna już okrętu James Baines. *Lightning* dopędził w drodze okręt ten obciążony ładunkiem miedzi i cyny, i rozłączył się z nim 4. listopada. Wczoraj wieczór widziano już ten okręt na wysokości Corku. — Ceny wełny w *Melburnie* podniosły się i istniejące zapasy jej zostały zupełnie rozkupione. Tak samo było ze skórami. Wybory do obudwu izb parlamentu rozpoczęły się już. W ostatnich czasach zajmowano się naprawianiem gościńców wiodących do kopalni złota. Pomimo dość znacznego dowozu pozostały towary po największej części w dawnej cenie. Przywóz był zawsze znaczniejszy niż wywóz. Doniesienia z rozmaitych kopalni złota są w ogóle pomyślne, i złoto dostawione w ostatnich czterech dniach do *Melburny* przewyższało przeciętną ilość w ciągu ostatnich trzech miesięcy. Odkrycie nowych pokładów złota w Nowej Walii południowej zwabiło znaczną liczbę robotników z kopalni Wiktoryi, ale większa część ich powróciła wkrótce. Wychodźstwo do kopalni w *Sydney* ustało prawie całkiem.

Według dziennika *New York Herald* chce Buchanan przyjąć Kansas z tytułem wolnego państwa do unii amerykańskiej. Członkami gabinetu przyszłego wymieniają pp.: Toney'a z Konektikutu, Slidell'a z Luizyany i Wiese z Wirginii. W Izbie reprezentantów będzie rząd mieć zapewne większość 30 a w senacie 14 głosów.

Francya.

(Srebrne medale w nagrodę. — Wystawy. — Pensje wdowom. — Pisanie artykułów dziennikarskich. — Bank handlowy. — Napisy na sztandarach. — Ustawa celna. — Misyse duchowne i pielgrzymskie.)

Paryż, 21. listopada. *Monitor* zawiera długą listę osób, którym minister marynarki za ratowanie okrętów lub przechowanie rzeczy złowionych przy rozbiciu nadał złote lub srebrne medale. — Dekret w *Monitorze* mianuje panią de Fly lektorką księżny Matyldy. Jeneralna dyrekcya cesarskich muzeów oznajmia w *Monitorze*, że przyszłoroczna wystawa sztuk nadobnych odbędzie się w pałacu przemysłowym od 25. marca do 25. maja. Przeznaczone na wystawę utwory muszą być nadesłane do 10. lutego wieczór. Po upływie

tego terminu nie już przyjętem nie będzie. Wystawa ta miała właściwie rozpocząć się dopiero 15. maja, ale musiano ją przyspieszyć dla rozpoczynającej się 10. czerwca wystawy agronomicznej, ażeby w pałacu przemysłowym przygotować wcześniej miejsce na wyroby gospodarskie. *Monitor* zwraca uwagę na to, że pałac ten co do miejsca i światła nastęca wszelkie warunki potrzebne do wystawy sztuk nadobnych; część galeryi pierwszego piętra przeznaczono na utwory malarstwa, ryciny i plany architektoniczne; wyroby zaś rzeźbiarskie umieszczone będą na dole.

Dekretem z 10. listopada wyznaczone zostały wdowom po ministrach Ducos i Fortoul roczne pensje po 12.000 franków. Dzieci, których mają po dwoje, mają po ich śmierci pobierać część tej pensji, największą nad 3000 franków.

Profesorowie uniwersytetu a członkowie instytutu Francji mieli otrzymać urzędową przestrożę, ażeby nie pisywali żadnych artykułów dziennikarskich. Powód do tego miał podać artykuł umieszczony w *Revue des deux Mondes*. — Na giełdzie mówiono wczoraj, że rząd ma zamiar utworzyć bank handlowy, którego statuta będą w wielu względach podobne statutom banku francuskiego. Wolno mu też będzie wydawać banknoty, lecz zajmować się może tylko wyłącznie sprawami handlu i przemysłu. W planie tym, przedłożonym osobnej komisji, miano już porobić bardzo ważne zmiany w myśli silniejszego poparcia przemysłu. Część zysku tego zakładu ma być użyta na zakupywanie rent francuskich.

Na wniosek ministra wojny rozkazał Cesarz, ażeby na sztandarach wszystkich korpusów, które odbyły kampanię orientálną, wypisano „Sebastopol“. Także napisy „Bomarsund“, „Alma“, „Inkerman“ i „Traktir“ mają być umieszczone na chorągwiach korpusów, które miały udział w tych bitwach. — Rada państwa zajmuje się teraz ułożeniem dekretu względem zaprojektowanej zmiany w ustawie o zakazach celnych. Projekt ten ma być w ten sposób zmieniony: „Od 1. lipca 1861 zostaną zniesione wszystkie zakazy celne ograniczające przywóz towarów zagranicznych. Osobna ustawa oznaczy cła, które natomiast zaprowadzone zostaną.“

Urządzone we Francji pielgrzymki do ziemi świętej odbywają się peryodycznie. Dnia 27. b. m. odpłynę znowu karawana z Marsylii dla obchodzenia w Jerozolimie uroczystości świąt Bożego Narodzenia. Również i katolicka propaganda misyonarska była tego roku bardzo czynna. Począwszy od miesiąca stycznia wysłały rozmaite zakony francuskie przynajmniej 200 mezkich i żeńskich misjonarzy. Większa ich część wyszła ze seminarium misji zewnętrznych, tudzież z zakonu OO. Jezuitów i Łazarzystów do Chin, do Turcji, Egiptu, do Syryi itd.

Belgia.

(Czynności sejmowej.)

Bruksela, 20. listopada. Reprezentanci Izby zajmowali się takzwaną umową antwerską, która podpisana przez wszystkich prałatów belgijskich dozwala duchowieństwu wpływać na stosunki szkolne. Większa nierównie część wyższych zakładów szkolnych nie jest umową tą dotknięta; z 15 szkół gminnych przyjęło ją 6, z 10ciu ateńskich 4, a z 50 szkół średnich 27. Minister, p. Decker, dał na żądanie dokładne wyjaśnienia w tej mierze i wykazał powody, dla których duchowieństwo odmówiło wsparcia innym zakładom naukowym. Dziś rozpoczynają się obrady nad adresem podanym w tym przedmiocie.

Włochy.

(Ostrożności w Sycylii.)

Według doniesień prywatnych z Neapolu, zdaje się rząd neapolitański ciągle obawiać powstania na wyspie Sycylii. Ma w podjęciu o zabiegach rewolucyjnej wychodźców neapolitańskich bawiących w Turynie i na Malcie, i dla tego wydał gubernator palermitański okólnik do swych podwładnych z poleceniem ściśle czuwać nad angielskimi i francuskimi okrętami kupieckimi.

Niemce.

(Redukcja armii bawarskiej. — Niechęć protestantów. — Wybory w Hanowersklem.)

Mnichów, 19. listopada. Zapowiedziana od niejakiego czasu redukcja armii nastąpiła dnia wczorajszego. Nie jest wprawdzie bardzo znaczna, lecz ztemwszystkiem uczyni się tą oszczędnością zadość zyczeniu Izby drugiej. Obowiązki, jakie zachować należy w obec związku, niedozwalały przedsięwziąć większej redukcji. Nowe rozporządzenia obowiązują z dniem 1. stycznia 1857. Artylerya i korpus techniczny niecierpią żadnej redukcji. — Wyszło też nowe rozporządzenie król. protestanckiego nadkonsystorza, którym chciano uśmierzyć niepokojone dawniejszą odezwą umysły, lecz podobno chybiono zamiaru, gdyż i to nowe rozporządzenie jest zbyt drażliwym tak co do treści jak i wyrażenia się i wyszło bez wątpienia z pióra prezydenta nadkonsystorza, dr. Harless'a. Tymczasem nadechodzą zewsząd protestacje i skargi, i trudno przewidzieć, czyli i kiedy spory te będzie można w dobry sposób zaogodzić.

Hanower, 20. listopada. Rząd wyznaczył termin do mianowania wyborców dla niektórych miast większych na 13. i 15. stycznia, i zapewne odbędą się wybory te i w całym kraju w dniach wspomnianych. Również i wybór deputowanych nastąpić ma tylko na wyraźne polecenia rządu.

Turcja.

(Zatargi domowe na Libanie. — Powrót Bułgarów do Dobruczy.)

Jak donoszą najnowsze wiadomości z Syryi, niepokoje na Libanie powiększyły się od ostatnich czterech tygodni, a dawniejszy spór między Isbekami i Dżumbelatami dotychczas jeszcze nie zagończony. Luboć komisya, ku rozpoznaniu gwałtów popełnionych przez grecko-katolickich mieszkańców włości Amiuni na Maronitach, obśadziła Greków, lecz że Kajmakam niepostarał się o równoczesne wykonanie wyroku, więc Maronici wystąpili z bronią w rękę, szukając sami za siebie sprawiedliwości. Wszczęta się zwawa walka z mieszkańcami grecko-katolickiego obrządku; szczęściem nikt nie zginął; ale w włości Metten mają Druzowid z mieszkańcami włości Korneil krwawe zatargi a w Salah, dwa znakomite i liczne grecko-katolickie familie toczą z sobą walkę, w której już wiele ludzi poległo.

Według wiadomości nadesłanej z Ruszczuka do *Pr. C.* wracają z Bessarabii na dawne swoje siedliska w Dobruczy familie bułgarskie, które się w czasie wojny powynosiły; zapowiedziano powrót 1400 familii.

Azja.

(Sprawy perskie z Afganją. — Przetopienie monety europejskiej.)

Dziennik Presse d' Orient wyjaśnia widocznie w duchu perskim przyczynę sporu między Szachem, Dost Mohamedem i Anglią o Herat. Podług tego wyjaśnienia niemyśli Persya wcale o podboju; idzie jej tylko o poskromienie Afganów, „którzy nieraz już dopuszczali się rozbojów na terytoryum perskiem.“ Tajemna ale niewątpliwa pomoc Dost Mohameda, który przybył z Kabulu do Kandaharu, gdzie dotąd bawi jeszcze, ośmielała nieprzyjaciela do tych zbrodniczych napadów; by więc położyć im koniec wysłał Nasr-eddin Szach armię do Heratu. *Presse d' Orient* sądzi, że Szach wstrzyma natychmiast kroki nieprzyjacielskie, „jeśli Dost-Mohamed wróci do Kabulu i przestanie niepokoić granicę.“ Obawy, jakimi dzienniki angielskie starają się usprawiedliwić ekspedycję do odnogi perskiej uważa *Presse d' Orient* za bezzasadne, ale zapomina przytem o traktacie z roku 1852, zawartym między Anglią i Persją z tem wyraźnem postanowieniem, że Szach może tylko na wezwanie władców Heratu udzielać im pomocy w niebezpieczeństwie. Zresztą otrzymał podług zapewnienia tego dziennika, jadący do Paryża poseł perski Ferik Khan, nieograniczone pełnomocnictwo do załatwienia tego sporu między Anglią i Persją, i układy w tej sprawie zostały już rozpoczęte.

— Podług prywatnej korespondencji z Ning-Po z 11. sierpnia wydał Cesarz chiński rozkaz, ażeby wszelką monetę europejską, którą kupcy chińscy otrzymują za towary, topiono i zamieniono w sztaby.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Berlin, 25go listopada. Tutejszy ambasador w Paryżu hr. Hatzfeld spodziewany jest w Berlinie dnia 1. grudnia.

— Hrabia Perowski, o którego zgonie donosiła korespondencya z Petersburga z 13go b. m. nieumarł, ale niebezpiecznie jest chory.

— Sławny orientalista Hammer-Purgstall umarł dnia 23. b. m. w Wiedniu po długiej słabości w 83 roku życia.

Bononia, 20. listopada. Zapewniają, że Jego Eminencya kardynał Viale Preła powita J. M. Cesarza Austrii w imieniu Ojca św. na ziemi włoskiej.

Turyń, 22go listopada. Dziennik *Diritto* donosi, że w Cielento w neapolitańskim zaszyły zatargi między ludnością a policją, kilka osób zostało rannych. Wkrótce jednak przywrócono porządek.

Paryż, 24. listopada. *Monitor* donosi: Ali Basza mianowany ministrem spraw zagranicznych wys. Porty, podał się do dymisji. Pan Petit mianowany został jeneralnym inspektorem drukarni państwa. Pan Salle otrzymał posadę przełożonego sekcyjnego w biurze prasy.

Ateńy, 16. listopada. Dwie bandy rozbójników, jedna licząca 80 głów, druga 40, niepokoją granicę turecką; jedna z tych band chciała przekroczyć granicę grecką, ale zbrojna siła grecka odparła ją znowu na terytoryum tureckie.

Kurs lwowski.

Dnia 27. listopada.	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	4	52	4	55
Dukat cesarski	4	55	4	58
Półimperyal zł. rosyjski	8	30	8	34
Rubel srebrny rosyjski	1	38 $\frac{1}{2}$	1	39 $\frac{1}{2}$
Talar pruski	1	32	1	34
Polski kurant i pięciozłotówka	1	12	1	13
Galicj. listy zastawne za 100 złr.	80	45	81	21
Galicj. obligacje indemnizacyjne	74	40	75	12
5% Pożyczka narodowa	83	—	83	40

Wiedeński kurs papierów.

Dnia 24. listopada.		w przecięciu	
Obligacje długu państwa	5% za sto 81 $\frac{7}{8}$ $\frac{3}{4}$	82 $\frac{13}{16}$	
detto pożyczki narod.	5% „ 83 $\frac{1}{2}$	83 $\frac{1}{2}$	
detto z r. 1851 serya B.	5% „ —	—	
detto z r. 1853 z wypłatą	5% „ —	—	

	za sto	w przecięciu
Obligacje długu państwa	4 1/2%	—
detto detto	4%	—
detto z r. 1850 z wypłatą	4%	—
detto detto detto	3%	—
detto detto	2 1/2%	—
Pożyczka z losami z r. 1834	—	—
detto detto z r. 1839	125	125
detto detto z r. 1854	108 1/8	108 1/8
Obl. wiedz. miejskiego banku	2 1/2%	61
Obl. lomb. wen. pożyczki z r. 1850	5%	—
Obl. indemn. Niż. Austr.	5%	87 3/4 88
detto galicyjskie i węgierskie	5%	75 1/2 75 7/8 74 3/4
detto krajów koron.	5%	82
Akcyje bankowe	1065 1060	1063
Akcyje n. a. Tow. eskp. na 500 zlr.	572 1/2	572 1/2
Akcyje c. k. uprz. Tow. kred. dla hand. i przem. 320 1/4 317 1/2	—	318 1/2
Akcyje kolei żel. Ces. Ferdynanda na 1000 zlr. 2530	—	2530
Akcyje kolei żel. Głognickiej na 500 zlr.	—	—
Akcyje kolei żel. Edynburskiej na 200 zlr.	—	—
Akc. kol. Budziń.-Lincko-Gmundz. na 250 zlr. —	—	—
Akcyje Dunajskiej żeglugi parowej na 500 zlr. 580	—	580

Wiedeński kurs weksłów.

	Dnia 24. listopada.	w przecięciu
Amsterdam za 100 holl. złotych	—	2 m.
Augsburg za 100 zlr. kur.	106 7/8 107	107 uso.
Frankfurt n. M. za 120 fl. na stopę 24 1/2 fl. 105 1/2 1/2 l.	—	3 m.
Genua za 300 lire nowe Piemont.	—	2 m.
Hamburg za 100 Mark. Bank.	78 5/8 5/8	78 1/2 2 m.
Lipsk za 100 talarów	—	2 m.
Liwurna za 300 lire toskań.	—	2 m.
Londyn za 1 funt. sztrl.	10-18 17	10-17 1/2 3 m.
Lyon za 300 franków	123 1/8	123 1/8 2 m.
Medyolan za 300 lire austr.	105 1/4 1/8	105 1/4 2 m.
Marsylia za 300 franków	123	123 2 m.
Paryż za 300 franków	123 1/2	123 1/2 2 m.
Bukareszt za 1 złoty Para	260	260 31 T. S.
Konstantynopol za 1 złoty Para	—	T. S.
Cesarskie dukaty	10 9 7/8	9 7/8 Agio.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 25. listopada o pierwszej godzinie po południu.
 Pożyczka narodowa 5% 83 1/2 - 83 3/8. Pożyczka z r. 1851 S. B. 5% 89.
 — 90. Lomb. wen. pożyczki z 5% 93 1/2 - 94. Obligacje długu państwa 5%
 81 1/8 - 81 3/4, detto 4 1/2% 70 3/4 - 71, detto 4% 63 1/2 - 63 3/4, detto 3% 49 1/2 - 49 3/4.
 detto 2 1/2% 40 1/2 - 40 3/4, detto 1% 16 1/4 - 16 1/2. Oblig. Głoga. z wypłatą 5%
 94 - 95. Detto Oedenburgs. z wypł. 5% 93 - 94. Detto Peszt. 4%
 93 1/2 - 94. Detto Medyol. 4% 92 1/2 - 93. Obligacje indemn. niższ. austr.
 5% 88 1/2 - 89. Galic. i węgier. 5% 74 1/2 - 75. Detto innych krajów koron.
 82 1/2 - 83. Obl. bank. 2 1/2% 60 1/2 - 61. Pożyczka loter. z r. 1834 260 -
 260 1/2. Detto z r. 1839 125 1/2 - 125 3/4. Detto z r. 1854 108 1/8 - 108 1/2. Renty
 Como 13 3/4 - 14.
 Galic. list. zastawne 4% 79 - 80. Póln. Oblig. Prior. 5% 83 1/4 - 83 3/4.
 Głognickie 5% 79 - 80. Obligacje Dun. żeglugi par. 5% 83 1/2 - 84. Oblig.
 Lloydy (w srebrze) 5% 89 - 90. 3% Prior. obl. tow. rzad. kolei żelazn. po
 275 frank. za szt. 116 1/2 - 117. Akcyj bank. narodowego 1060 - 1062. Akcyje
 c. k. uprzyw. towarzystwa kred. 316 1/4 - 316 1/2. Akcyje niż. austr. tow. eskomp.
 114 1/2 - 114 3/4. Detto Budzińsko-Lincko-Gmundzkiej kol. 255 - 257. Detto
 póln. kolei 252 1/2 - 252 3/4. Detto tow. kol. żel. za 500 frank. 322 1/2 - 322 3/4.
 Detto tow. żegl. parowej 580 - 582. Detto 13. wydania 575 - 576. Detto
 Lloyda 423 - 425. Peszt. mostu łańcuch. 76 - 77. Akcyje młyna parowego
 wiedz. 74 - 75. Detto Pressb.-Tyrnawskiej 1. wydania 24 - 25. Detto 2.

wydania 40 - 41. Esterhazego losy 40 zlr. 72 3/8 - 73. Windischgrätz losy
 23 7/8 - 24. Waldsteina losy 23 3/8 - 24. Keglevicha losy 11 - 11 1/4. Ks.
 Salma losy 39 - 39 1/4. St. Genois 39 1/4 - 39 1/2. Palfego losy 37 - 37 1/2. Cla-
 vego 37 - 37 1/4.
 Amsterdam 2 m. 88 1/2. - Augsburg Uso 107 1/8. - Bukareszt 31 T. 261 -
 —. - Konstantynopol 31 T. 464. - Frankfurt 3 m. 105 1/2. - Hamburg 2 m.
 78 1/2. - Liwurna 2 m. 105 1/2 l. - Londyn 3 m. 10.18 t. - Medyolan 2 m.
 105. - Paryż 2 m. 123 3/8. - Cesarskich ważnych dukatów agio 9 7/8 - -.
 —. - Napoleondor 8 - 16. - Angielskie Sover. 10 27. - 28. Imperyal
 Ros. 8 32 - 32.

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 27. listopada.
 Oblig. długu państwa 5% 82; 4 1/2% 71 1/4; 4% —; 4% z r. 1850 —
 3% —; 2 1/2% —. Losowane obligacje 5% —. Losy z r. 1834 za 1000 zlr.
 —; z r. 1839 127. Wiedz. miejsko bank. —. Węgiers. obl. kamery nadw.
 —. Akcyje bank. 1064. Akcyje kolei póln. —. Głognickiej kolei żelaznej
 —. Oedenburgskie —. Budwajskie —. Dunajskiej żeglugi parowej 580. Lloyd
 —. Galic. listy zast. w Wiedniu —. Akcyje niższo-austr. Towarzystwa
 eskompłowego a 500 zlr. 576 1/8 zlr.
 Amsterdam 1. 2 m. —. Augsburg 106 7/8 3 m. Genua — 1. 2 m. Frank-
 furt 105 3/8 2 m. Hamburg 78 3/8 2 m. Liwurna — 1. 2 m. Londyn 10 — 17.
 2 m. Medyolan —. Marsylia 123. Paryż 123 1/8. Bukareszt 262. Kon-
 stantynopol —. Smyrna —. Agio duk. ces. 9 3/4. Pożyczka z r. 1851 5%
 lit. A. —; lit. B. — Lomb. — 5% niż. austr. obl. indemn. —; innych kra-
 jów koron. 75 3/8. Renty Como. —. Pożyczka z r. 1854 109. Pożyczka naro-
 dowa 83 7/8. C. k. austr. akcyje skarb. kolei żelaz. po 500 fr. 331 1/4 fr. Akcyje
 c. k. uprzywil. zakładu kredyt. 324 1/2. Hypotekar. listy zastawne —. Akcyje
 zachodniej kolei żelaznej 205.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 27. listopada.
 Hr. Stadnieki Leon, z Nadyb. — PP. Kozłowski Zygmunt, z Malawy. —
 Jarunowski Jan, z Hermanowic. — Rodakowski Zygmunt, adw. kraj., z Pe-
 szta. — Udrycki Adolf, z Choronowa. — Sebald Karol, c. k. radca namiest.,
 z Żółkwi. — Sadowski Michał, z Podwoleżysk. — Jankowski Ludwik, z Bo-
 zykowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 27. listopada.
 Hr. Kozibrodzki, c. k. rotmistrz, do Dembiey. — PP. Papara Mikołaj, do
 Danileza. — Czermiński Tytus, do Głińska. — Horak Józef, c. k. przeł. pow.,
 do Cieszanowa. — Skrzyński Alex., do Lubyczy. — Bocheński Wiktor, do Żu-
 rawna. — Kochanowski Ant., adw. kraj., do Czerniowic. — Czerkawski Euz.,
 c. k. radca sąkolny, do Stanisławowa. — Cielecki Ferd., do Krakowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie

dnia 26. listopada.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6. god. zrana	320 33	4.9°	86 6	północny mier.	poch.
2. god. popoł.	320 79	4.5°	85 0	póln.-zach.	" "
10. god. wiecz.	321.55	7 1°	88 2	zachodni	" "

W E C H E N I E .

Dziś: Przedst. polskie: „Wenecyanka.“

KRONIKA.

Blizsze i dokładniejsze szczegóły trzęsienia ziemi w Kandyi wyswiecają dopiero smutny stan mieszkańca. Przed trzęsieniem liczyła Kandyja 3620 domów i 1314 magazynów; teraz niema jak tylko 18 domów i nieco magazynów drewnianych. Wszystkie dzielnice miasta zapelnione gruzami i rumowiskiem. Domy obalały się z dwóch stron na ulicę, i potworzyły się zastępy, że łatwiej teraz chodzić tamtędy, gdzie pierwiej stały domy, niż gdzie ulice. W ogóle liczą około 750 zabitych; pewnej jednak jeszcze nie można oznaczyć liczby, gdyż niepodobienstwem było dotychczas rozgrzebać wszystkie rumowiska. Z starego kościoła katedralnego pozostały tylko cztery mury do połowy zapadłe a gruzy z nich zasypały przestrzeń przeszło na 100 kroków. Włości na wschodniej stronie Kandyi, jako to: Petrokefalo, Pendamodi, Itarida, Oussidi, Kalessa śladu prawie nie zostawiają. Włość Voutez gdzie była nikt niewie, i ani śladu gdzie mury, co ją otaczały. Mieszkańce jej, którym się poszczęściło unieść życie koczują na bliskim wzgórzu, i liczą 48 zabitych. W ogóle liczba zabitych jest znacznie większa, niż liczba pokaleczonych; bo za wstrząśnieniem spadały grube i ciężkie terasy, które w miejsce dachów pokrywają mieszkania Kandyotów. Nim Vely Basza przybył do Kandyi, panowało największe zamieszanie, bo nikt radzić nie umiał; a Turczyn wielbiciel ślepego przeznaczenia, jęczał tylko i narzekał siedząc na gruzach dobytku swego, nikt nie spieszył w pomoc skaleczonemu, nikt nie chciał uprzętnąć gruzów, nikt zapobiedz grożącym zwaliskiem domom, ani też szukać chwilowego przytułku. Hassan Basza rozbić kazał kilka namiotów na przyjęcie niewiast i dzieci; były między nimi okaliczane i poranione; ale lekarze nieść nie mogli pomocy, bo odźwierny murzyn wywoływał: „To harem!“ Vely Basza za przybyciem założył zaraz szpital w drewnianym domu swego ojca; pierwszego dnia wniesiono mało okaleczonych; bo Turcy obawiali się posyłać tam swe żony, a Greey ażeby tam niepomarli bez religijnego błogosławienstwa. Vely Basza przeznaczył więc jedną część szpitala wyłącznie dla kobiet, i pozwoili Grekom sprowadzić swoich księży. Siostry świętego Józefa zajmują się pielęgowaniem kobiet. Dzisiaj liczy szpital 119 rannych. Następnie kazał Vely Basza rozdawać żywność, zakładać namioty i użył w ogóle wiele bardzo stosownych środków, ażeby stan nieszczęśliwych polepszyć.

— Dziennik barki Hamburgskiej „Georg Heinrich,“ przed kilkoma dniami przybyłej z Batawii do Hamburga, zawiera następującą wiadomość o rzadkiem zjawisku natury w pobliżu przylądka dobrej nadziei: Na dniu 7. sierpnia r. b. zerwała się gwałtowna burza przy zszeszczeniu, bardzo pochmurnem powietrzu; Sgo srożyła się burza jeszcze mocniej a ciemności czasami tylko rozjaśniała błyskawica połączona z silnymi grzmotami, poczem nagle około godziny 3. z południa spadła wielka kula ognista z hukiem podobnym wystrzałowi armatniemu na przednią część okrętu, ztamtąd przeleciała przez pokład do łańcucha kotwiczego, a w końcu spuściła się w miedziany kocioł wśród wielkiego dymu, niezapalając nic jednakże. Ale w godzinę później stanęła nagle przednia część okryta w płomieniach.

Wzięto się natychmiast do gaszenia i po niesłychanych trudach został ogień szczęśliwie przytłumiony; ale przedni maszt nadpalil się znacznie. Później niedostrzeżono nic więcej. Szkodę wyrządzoną tem szczególnem zjawiskiem można widzieć jeszcze na pokładzie tego okrętu.

— Ludność Sycylii. Królestwo obojga Sycylii jest stosunkowo gęsto zaludnione, i liczba ludności wzmagą się bez ustanku od roku 1825. W roku 1825 liczył stały ład 5,323.000 mieszkańców, a wyspa Sycylia 1,714.000; w roku 1851, gdy odbyła się ostatnia konskrypcya, wynosiła liczba ludności w królestwie Neapolu 6,684.011, w Sycylii 2,031.399, razem 8,715.410. Przybytek wynosił od roku 1823 — 23 procent w Neapolu a 10 procent w Sycylii. Obecnie podają ogólną liczbę ludności na 9 milionów, z których 2 1/2 przypada na Sycylię. Samo miasto Neapol ma teraz do pół miliona mieszkańców.

— Feliks Pyat, uwięziony jak wiadomo w Akwisgranie za przekroczenie przepisów paszportowych, ma być jak donosi gazeta powszechna za kilka dni już, mianowicie 16. listopada, wypuszczony na wolność. Ponieważ zaś niewolno mu pozostawać dłużej w Akwisgranie, przeto będzie musiał powrócić tam, z kąd przybył, to jest do Anglii. Słychać, że podał do rządu holenderskiego prośbę, ażeby mu pozwolono udać się tymczasowo do Holandyi, gdzie jak wiadomo przybywa kilku jego przyjaciół i kolegów.